

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هدف این کتاب!

برای خوانندگانی که اولین بار این کتاب را ملاحظه نمایند، خواه ناخواه سؤالاتی پیش خواهد آمد که از همه مهمتر اینست که: «نویسنده چه هدفی از نگارش این کتاب در نظر داشته؟ و بچه مناسبت «بحث تصوف» را پیش کشیده است؟...»

در این مقدمه لازم است از این پرسش جواب داده شود. چون امروز جامعه اسلامی، دچار بحرانیهای مختلفی، بخصوص کشمکشهای مذهبی میباشد، موقع شناسانی که بخاطر اغراض شخصی، از دور و نزدیک در پی بازار آشفته میگردند؛ این آتش خانمانسوز را دامن زده؛ و اسف انگیزتر آنکه: مردمی هم آلت دست قرار گرفته و به پیشرفت مقاصد سوء آنها کمک میکنند.

آری در چنین موقعیتی که تیره ابرهای اغراض دشمنان ما، افق بسیاری از هان را تاریک نموده؛ پیش از هر چیز باید کوشید، قیافه واقعی دین را، مشخص نمود و پیراهن هارایر کنار کرد، تا حساب دین از حسابهای دیگر؛ جدا گردد.

اینهم محسوس است که : یکی از مذاهبی که امروز ، بر اثر عواملی ، از نو بجنب و جوش آمده ، مرام تصوف است .

روی این اصل نویسنده خواسته تا سر حد امکان ، روشن نماید که : آیا تصوف فعلی با اسلام چه جهات مشترک دارد ؟ و بعبارت دیگر : آیا اسلام با تصوف چه اندازه سازگار است ؟ البته این مطلبی است که همه کس و حتی طرفداران تصوف بجهت تجوی آنند . . .

ممکن است کسانی باشند که وقتی این کتاب بدستشان میرسد تصور نمایند که : نویسنده میخواهد گروهی را مورد حمله قرار داده ، و از روی تعصب ، سخن براند ولی با خواندن کتاب تصدیق خواهید کرد که نگارنده نمیخواهد بدون تحقیق بگروهی تاخت و تاز نماید ، و خدای ناخواسته - مستقیم یا غیر مستقیم - آتش اختلاف را دامن بزند .

چنانکه بعدا ملاحظه خواهید فرمود ، هدف ما در این کتاب اینست که تا سر حد امکان و با کمال دقت . مرام تصوف را از نظر واقع بینی مورد بررسی قرار داده ، و با حقایق دین مقدس اسلام بسنجیم ممکن است برای کسانی که در انتخاب مرام و مذهب بتقلید آنها اکتفا نکرده ؛ و در پی کاوش و تحقیق بر میآیند ، مباحث این کتاب سودمند افتد ، ما اگر توانستیم از عهده انجام این وظیفه مقدس بر آئیم ؛ از عنایات الهی ، بسی سپاسگزاریم .

پروردگارا ! ما جز دفاع از حریم دین مقدس اسلام و قرآن و کلام با اتحاد و صلح و صفا در میان مسلمانان هدفی نداریم ، و در این راه مقدس از پیشگاه پر فیض و برکت تو ، مدد میطلبیم .

کلمه تقدیر

نگارنده این کتاب ، از الطاف استاد دانشمند جناب آقای مکارم شیرازی ، که قسمتی از اوقات گرانبهای خود را صرف از نظر گذراندن بحثهای کتاب نمودند و مقدمه پر ارزشی را بر آن افزودند ، نهایت امتنان را دارد ، و توفیقات معظم له را در انجام مقاصد بلندیکه در پیش دارند ، ازایزد منان ، در خواست مینماید .

چند تذکر لازم

۱- این کتاب ، تنها نظر بفرقه خاصی از صوفیه ، مثلاً :

(نعمت الهی - ذهبی - گنا بادی - خاتاری و وو ندارد)

زیرا: فرق نامبرده درعین اینکه ، بایکدیگر جهات مشترکی دارند ، دارای بعضی مشخصاتند که ممکن است در فرقه دیگر نباشد ، بنابر این بحثهای مادر پیرامون جنبه های خصوصی این فرق نیست ، بلکه تکیه گاه مباحث ما مطالبی است که - باصطلاح - « اصول مشترک تصوف » محسوب میشود ، گرچه گاهی روی جنبه های خاص ، بعللی بحث شده است ، اما نوع مباحث جنبه عمومیت دارد ،

ضمناً باید دانست که : در این کتاب ، کلیه مباحث تصوف ، و تمام جهات هر بحث ؛ عنوان نشده ، زیرا در آن صورت « مشنوی هفتادمن کاغذ شود ؛ در حقیقت این سلسله بحثها ، فشرده ای از اصول عمده تصوف است

۲- مطالبیکه در این کتاب از صوفیه نقل شده ، از مدارک معتبر

آنها - (بدون واسطه یا با وسائط مورد اطمینان که آنها در پاورقیها یاد آوری شده است) اتخاذ گردیده و چون بعضی از مدارک بلغت عربی یا بقرس قدیم ، بود و بعضی خالی از تفصیل و پیچیدگی نبود ، مانهایت

کوشش را بخرج دادیم که - باحفظ خصوصیات اصل - همان مطالب بصورت انشاء معمول روز درآید و در عین رعایت جنبه های علمی، سعی کردیم طوری کتاب تنظیم شود که برای عموم، قابل استفاده باشد، و برای اینکه ضمناً خسته کننده نباشد؛ آنرا بصورت «رمان و داستان» در آوردیم، و چون نگارنده «داستان نویس» نیست امید است اگر از این نظر، نواقسی در کار باشد، مورد ایراد اهل فن، نگردد.

۳- چون مطالب این کتاب، بهم آمیخته و پیوسته است، برای کسب اطلاعات جامعی از موضوع مورد بحث، لازمست همه مباحث بترتیب بررسی شود

از پروردگار دانا و توانا، توفیقات خوانندگان گرامی و اتحاد و بهم پیوستگی عموم مسلمین جهان را، آرزو مینمایم.

اکنون رشته سخن را بدست قهرمانان داستان میسپاریم
اردیبهشت ماه ۱۳۴۰ - قم - محمد تقی رنجبر اصفهانی

ژوئیه شگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی